

Till Karin och PA
Med vänlig hälsning
från tillgivne Ulf.

Ängelholms Havsbad vårt sommarparadis

mina 84 havsbadår
som sommarboende

1930 - 2014

Nedtecknat i Lund den 8 juli 2014
Ulf Alfredson

ULF ALFREDSON
Agardsgatan 7
223 51 LUND
Tel 046-12 11 50
Mobil 0730269783

Ängelholms Havsbad - vårt sommarparadis.

Mitt födelseår är 1923. Min vagga stod i Hörby, där jag växte upp. Jag hade tre syskon, en äldre syster och två yngre bröder.

Varje sommar under åren 1925 - 1929 hyrde mina föräldrar s.k. sommarnöjen till familjen i Åhus, Hittarp, Viken och Malen. Under våren 1930 köpte föräldrarna en stuga som var under uppförande i Ängelholms Havsbad. Den låg vid Sommarvägen och döptes till Villa Gläntan. Alla villor i området hade ett namn som blev adressen. Sålunda blev vår adress "Villa Gläntan, Havsbaden, Ängelholm". Marken förvärvades med tomträtt. Vi flyttade till den nybyggda villan sommaren 1930, och jag minns ännu upplevelsen av doften från skogen och ljudet från havet.

De flesta villorna i Havsbaden var sommarbostäder. Endast vid Hemvägen och Vintervägen fanns det villor för åretruntboende. De flesta villorna var uppförda i stort sett efter samma mall: öppen veranda, matsal, rum för hembiträde, källare etc.

Mamma och vi fyra barn vistades hela sommaren i Havsbaden medan vår far för det mesta kom dit endast under veckosluten. Så snart skolorna slutat bar det iväg till Ängelholm och där stannade vi till höstterminens början i slutet av augusti. Redan den första sommaren kom vi med i "lekarna på Ängen", som arrangerades av Villaägareföreningen vars ordförande var den dynamiska Ida Gülich från Malmö. Tre kvällar varje vecka gick vi till Ängen, som då låg där Simstadion senare byggdes (nära Klitterhus). Lekarna avslutades varje år med tävlingar

Den första tävlingen 1930 minns jag särskilt. Tävlingsledare var ingenjör Wallin (fader till sedermera kommunalrådet Jonas Wallin, som blev min konfirmationskamrat). Jag hade blont lockigt hår och när det var dags för löpning 60 m för de yngsta (under tio år) sa Wallin till mig: "ni flickor skall starta där borta". Jag tog naturligtvis illa vid mig, men fick plåster på såren då jag vann loppet för pojkarna!

Sommarsåsongen i Havsbaden började varje år med midsommarfirande på Ången, arrangerat av Villaägareföreningen. Programmet inleddes med att ett antal höskrindor, var och en dragen av två kraftiga hästar, åkte vägen från Ången - dåvarande Luntertunvägen - Havsbadsvägen - Sommarvägen - Klittervägen och tillbaka till Ången för att hämta alla barn. Vilken upplevelse för oss barn! I täten för denna procession gick en yngling med studentmössa som bar Sveriges fana, och i den första vagnen satt en dragspelare på kuskbocken bredvid kusken. Vi stod vid grinden och väntade tills karavanen kom fram. Då lyftes vi upp i skrin-dan av starka händer, och när vi kom fram till Ången började strax dansen med Ida Gülich som ledare. Vi barn var finklädde (i sjömanskostym, se foto i slutet). Efterhand blev dessa kostymer naturligtvis grönfärgade, men de tvättades till nästa midsommar! Ida Gülich ledde själv lekarna på Ången måndag-onsdag-fredag under några år men avlöstes sedan av bl. a. gymnastiklärare Prawitz från Helsingborg. Så småningom togs ledarskapet för lekarna om hand av yngre förmågor som studenter och gymnasister. Självt ledde jag lekarna några somrar under kriget.

När den av oss alla beundrade "Tant Ida" slutade att leda midsommar-dansen tog doktor Erik Hjortsjö över denna viktiga uppgift som han

fullgjorde med bravur. Efter flera år lämnade han över uppgiften till mig och jag ledde sedan midsommardansen under 32 år.

Midsommarfirandet följde genom åren samma mönster, men under min period tillkom ett moment som blivit mycket uppskattat: i pausen fick alla barn gratis glass. Innehavaren av Havsbads-kjollan bjuder än idag på detta! Min efterträdare Ulf Turesson har nu innehaft ledarrollen i sexton år, och han har i högsta grad följt traditionerna. Alltså avslut med promenadpolonäs, nationalsång och leve!

Då vi första gången 1930 kom till Havsbaden noterade vi att alla stigarna från Klittervägen ned mot havet hade ganska stora skyltar med texten

"BADNING FÖRBJUDEN".

Vi fick omedelbart klart besked att skyltarna icke gällde villaägarna och deras gäster utan den s.k. allmänheten. Denna hänvisades till "de allmänna baden" vid Klitterhus, nedanför torget och vid Råbocka camping. Detta innebar att vi villaägarebarn hade ganska fria ytor till våra lekar och bollspel på den strand som stod oss till buds, medan trängseln på stranden vid de "fria baden" var påtaglig.

Jag minns hur generad jag var några gånger, då äldre villaägare gick fram till okända badande på "vår" strand och påtalade för dem var de fick bada. Jag vill minnas att "Badning förbjuden"-skyltarna försvann först någon gång på 1950-talet.

Vi hade inte heller varit länge i Havsbaden, förrän vi fick syn på en ryttare som red omkring på en vit häst i klitterna och bland villorna.

Det var apotekaren Callmander, och han talade alltid med hästen: "och här svänger vi till höger" o.s.v. Självt hörde jag det aldrig, men jag hade vänner som berättade att han förde samma konversation med sin cykel. Callmander bodde i en torvtäckta låg villa ganska högt uppe vid Dalstigen.

Stor glädje hade barnen i Havsbaden av Simstadion, byggt med internationella mått: 50 m bassäng, hopptorn och fina omklädningsrum i det lilla hus som ännu ligger kvar. Jag minns ännu invigningen. Vi var där och följde ceremonien.

Invigningstalet hölls av vår nuvarande konungs pappa, arvprinsen Gustav Adolf. Det var mycket högtidligt. Under de kommande åren förekom på Simstadion en mängd tävlingar, både nationella och internationella. Simskolan var mycket populär.

Någon eller några somrar var den berömda simmerskan Sally Bauer lärare där. Hon blev världsberömd sedan hon som första kvinna simmat över Engelska Kanalen. Sommaren 1939 hade jag i Båstad fått pris ur Gustav Vs hand, vilket kanske ledde till viss stolthet. "Asch, det var väl ingenting, jag har ta'tt på Sally Bauer", sa min tre år yngre broder Kjell.

Innan Simstadion byggdes hade Ängen flyttats till ett område längre österut och efter ytterligare någon tid hittade man det perfekta område som nu heter Ida-vallen.

Hur påverkades sommargästerna av Andra Världskriget?

När Danmark och Norge hade ockuperats av tyskarna passerade varje kväll de s.k. permittenttågen, ibland med bara soldater, ibland även med krigsmateriel. Då kunde man gå ned till järnvägsövergången vid Hemvägens slut och konstatera krigets närhet.

Men som alla vet byggdes efter krigsutbrottet den s.k. Per-Albin-linjen vid den skånska kusten, bestående av bunkrar (fort), skyttevärn m.m. Flera av dessa byggdes i klitterna i Havsbaden. Två av bunkrarna finns ännu kvar. När läget var som mest kritiskt blev dessa anläggningar bemannade och i närheten av Råbocka camping hade soldaterna sin förläggning i tält. Dit hade vi icke tillträde. På stranden, halvvägs mellan klitter och vattenbryn, låg s.k. spanska ryttare (taggtråds-konstruktioner förankrade i sanden) med en flyttbar del som gav möjlighet för de badande att komma ned till vattnet. Avsikten var uppenbarligen att hejda en ev. angripare vid en landstigning. Då och då upplevde vi att soldaterna bemannade skyttevärnen.

Hur var det dagliga livet i Havsbaden på 30-och 40-talen?

Man köpte mjölk och bröd hos bagare Dahlström (vid infarten till Hemvägen). Vår familj anlidade även Bjerbolunds gård som levererade pastöriserad mjölk från egen besättning. Leveranserna kom med en stor motorcykel. Minst en gång i veckan kom hästskjutsar med öl och läsk. Säljarna anmälde sin närvaro med att ringa i en stor klocka. Under en period kunde man köpa dagligvaror i en speceriaffär, belägen i byggnaden där det nu finns ett dagis (nära tennisbanorna). I övrigt handlade man på det lilla torget där det nu är parkering bredvid Havsbads-

kjollan. Varannan dag var det torghandel på Stortorget i stan och varannan dag i Havsbaden.

De flesta sommargästerna hade på den tiden hembitråde, och en dag satt jag uppe i klitterna med utsikt över torgplatsen som var nästan fylld av hembiträden i sina blåa klänningar med vita förkläden. Det såg ut som ett hav av prästkragar! Naturligtvis skötte en del husmödrar själva sina inköp men jag tror att hembiträdena var i majoritet, i vart fall på 30-talet.

En central plats för vår familj var tennisbanorna. När vi kom till Havsbaden 1930 fanns där två grusbanor. Jag började spela tennis redan i 9-årsåldern. Då fanns redan Havsbadens Tennisklubb och dess tävlingar, vilka lockade ganska stor publik och refererades i Ängelholms Tidning.

Under några år byttes grusbanorna ut mot s.k. grassfalt-banor (grön-målad asfalt) Vi upplevde icke detta byte som lyckat. Efter minsta regn blev beläggningen hal och banorna kändes hårdare än grusbanorna. Så småningom kom dessa tillbaka, och antalet utökades först till tre och därefter senare till fem banor.

Dessutom slogs Havsbadens Tennisklubb samman med Ängelholms TK. Tennistävlingarna blev nationella med många deltagare. Under många somrar var mina bröder och jag flitiga deltagare i tävlingarna med växlande framgång.

Vi deltog även i tennistävlingar i Skälderviken, dit vi förflyttade oss per cykel närmaste vägen: på den bro över Rönne å som ersatt den gamla "färjan".

När föräldrarna köpte villan vid Sommarvägen var denna väg grusbelagd och i väggkanten gick ett öppet dike. En gång föll min lillebror i diket under dramatiska former, och nästa år var diket borta. Efter några decennier blev vägen asfalterad i likhet med de flesta vägarna i Havsbaden. Gatubelysningen förbättrades också efterhand och vi fick också särskilda nummer som gatuadresser. Vår villa fick då adressen Sommarvägen 24.

Genom lekarna på Ängen och genom tennispelandet knöts många vänskapsband. Flera av dessa består än idag. Så fort vi anlant till Havsbaden brukade vi cykla runt för att kolla vilka vänner som kommit.

Villaägareföreningen har genom åren haft en oerhört stor betydelse för Havsbaden, inte blott genom alla fina arrangemang utan genom att styrelsen agerat gentemot Ängelholms Kommun, Domänverket och andra myndigheter.

Det mest positiva beslut som vi fattade under min tid i styrelsen var genomdrivandet av hastighetsbegränsning till 30 km/tim i Havsbaden. Dessutom minns jag att justitierådet Freyschuss och jag fick i uppdrag att med Domänverket förhandla fram en uppgörelse angående friköpande av tomterna i Havsbaden.

På tal om tomter: när vår familj växte köpte min hustru och jag en egen villa vid Tallstigen 2, som vi ägde under hela 70-talet. Först när min mamma gått bort i början av 80-talet blev vi själva ägare till Sommarvägen 24. Där har vi låtit uppföra en annexbyggnad som väckt viss uppmärksamhet .

Under våra somrar i Havsbaden hade vi stor glädje av allt som erbjöds inne i stan. Sålunda fick vi tre bröder konfirmationsundervisning av pastor Gunnar Twete, och vi konfirmerades i Ängelholms kyrka. Vi var 1938 tre konfirmander som bodde i Havsbaden, och en av oss, Erik Berne, hade tillgång till en racerbåt. Med denna for vi nästan varje morgon på Rönne å in till undervisningen! Gunnar Twete var en på den tiden modern präst som ofta gjorde utflykter med oss.

Om man bortser från några veckors skolungdomsutbyte i Tyskland 1939 och några somrar i militärtjänst under och efter kriget har jag tillbringat 84 somrar i Havsbaden. Bortsett från några tragiska drunkningsolyckor och en annan dramatisk händelse under dessa år har de varit enbart lyckliga.

Lund den 8 juli 2014

(Ulf Alfredson)

Nästa sida: från midsommarfirandet 1935 på "gamla ången" (lägg märke till de prydliga sjömanskostymerna och på Ulf det ljusa lockiga håret!) och det 2014 på den "nya" (Ulf anför fortfarande polonäsen)

